

Naturparkens opståen og udvikling

AF THORVALD VOGNSEN

Det har for mig altid været den store oplevelse at vandre ude i naturen. Jeg er glad for at vide, at jeg er blandt mange, der føler denne glæde ved naturen. Måske skyldes det, at jeg er opvokset langt fra storbyens indelukkede verden, midt i Jylland, hvor der til alle sider er langt til horisonten. Men de vekslende indtryk af skønhed, jeg har kunnet hente ude i landskabet med dets vekslen med skov, hede og åben agerland, med sø og vandløb har aldrig været mig nok. Jeg har også søgt at hente viden med hjem. Den viden om vort lands tilblivelse, om forfædres virke og færden, om flora og fauna og meget andet, som en naturvandring også åbner store muligheder for.

Dette er grundlaget for min idé med at skabe en Naturpark: at udvælge et egnet område, få det fredet og give enhver iagttagere en mulighed for at hente sig viden gennem en instruktiv vejledning, skrevet af fagfolk.

Det var i 1938, at jeg første gang fik mulighed for at fremkomme offentligt med denne idé. Min fødeby Viborg stod for at skulle fejre 800 års jubilæum, og jeg indsendte følgende forslag til festudvalget:

Find et velegnet terræn, hvor egnens istidsdannelse er let at forklare, og med mange forhistoriske minder, så både egnens geologi og arkæologi kan tale til de besøgende. En lille trykt fører bør hver deltager have i hånden, så man fra et af byens mange bakkedrag kan opleve de lange tidsrum af landskabets udformning og søernes dannelse, og iagttagere vore forfædres spor.

Jeg fik tak for forslaget: »Det ser lovende ud. Prøv at få en videnskabsmand til at anbefale planen!« Direktøren for Danmarks Geologiske Undersøgelse, dr. phil. H. Ødum svarede: »Planen ser lovende ud, og vi geologer vil gerne anbefale den og stå udvalget bi med råd og dåd«.

Så kom det truende opræk til II. verdenskrig, og byjubilæet blev aflyst. Men mine planer om en Naturpark var stadig levende.

Viborgplanen blev afløst af et ønske om at finde et område nær København, der gav mulighed for at skabe en sådan Naturpark. Efter forud-

Gedevasegård ved Ganløsevej i Farum.

gående samtaler med Johs. V. Jensen, dr. phil. Victor Madsen, statsminister Th. Stauning og forstander for Statens Lærerhøjskole G. J. Arvin blev der 28. marts 1942 indkaldt til møde på Lærerhøjskolen. Et arbejdsudvalg blev nedsat for at arbejde med ideen om skabelse af en Naturpark. På forslag fra lektor Johs. Reumert og lektor G. Gruelund valgte man som bedst egnet det 11 km lange terræn mellem Furesø og Buresø. Dette terræn, som vore to lektorer i længere tid havde benyttet som undervisningsområde for deres elever, blev foreløbig navngivet »Naturparken i Nordsjælland«.

I mere end tyve år har arbejdsudvalget nu ydet en indsats for at gøre planen om Naturparken til en realitet. Man har gennem årene nydt godt af en velvillig presse og hjælp fra mange sider. Omfattende fredninger har skabt grundlag for at sikre dette område, trykte vejledninger er udarbejdet og udsendt i flere udgaver, oversigtskort er tegnet og anbragt forskellige steder i området. Egnens lokale myndigheder har vist Naturparken stor interesse og ydet bidrag til at skaffe den bedste adgang til de stedlige fortidsminder.

Det er herligt at vandre her ude ved Mølleåen i den brede tunneldal fra istiden rammet ind af skov og agerland. Man kunne stille det spørgsmål, om her er smukkere, om naturen her er mere afvekslende, end så mange andre steder i landet? Er her noget af videnskabelig interesse, som har virket så tiltrækkende, at man har udpeget netop dette område som særlig egnet for en naturpark? Svaret bliver et nej! Men her er et stykke land, som smeltevandet og den store isbræ har formet for tusinder af år siden, her er spor af menneskers færden fra fortid til nutid, her er flora og fauna, som er velkendt også mange andre steder. Det er typisk dansk natur. Derfor så tiltrækkende, derfor så nærliggende at tage op til den foreliggende videnskabelige beskrivelse.

Der er heldigvis mange andre lige så rige muligheder rundt om i Danmark. Det skulle være en let sag at udvælge andre områder, som er egnede for at skabe andre naturparker. Men arbejdet skal påbegyndes nu. Det kan let blive for sent. Godt held for dem, der ønsker at tage fat! Det er en opgave, som bringer glæde og fornøjelse for flere end de få, der påtager sig den.

Ved sydkanten af Uggeløse Skov og den udtørrede Langsø.

